

مسمومیت دارویی

کد رسانه : Plt-Shafa-123-001

تهیه و تنظیم: واحد آموزش بگانی و ارتقاء سلامت

یادتان باشد اگر دارویی را با تجویز پزشک برای درمان ناراحتی مصرف می کنید، به هیچ عنوان در موارد دیگر برای رفع ناراحتی های دیگر مثل سردرد و غیره استفاده نکنید. عدم رعایت این موضوع نیز می تواند موجب بروز مسمومیت دارویی شود چون شرایط جسمانی شما ممکن است با گذشته متفاوت باشد، بنابراین از خوددرمانی به شدت پرهیز کنید تا دچار مسمومیت نشوید. همچنین دارویی را بطور سرخود به دیگران توصیه نکنید.

اقداماتی که در هنگام مسمومیت دارویی لازم است انجام دهید:

- در صورتی که فکر می کنید شخصی دارو یا مواد شیمیایی موجود در منزل را مصرف کرده و آن شخص هوشیار نیست یا در حال تشنج است یا تنفس ندارد، فوراً با اورژانس تماس بگیرید. حتی در صورتی که فرد علائم فوق را هم ندارد با اورژانس تماس بگیرید.
- نوع، زمان و مقدار داروی مصرف شده، همچنین مشخصات و وضعیت فرد مسموم شده را به کارشناس مرکز فوریت پزشکی اطلاع دهید.
- هرگز فرد مسموم را وادار به استفراغ نکنید، مگر اینکه به وسیله کارشناس اورژانس توصیه شده باشد. البته در صورت توصیه کارشناس برای وادار کردن شخص به استفراغ یا خوردن مایعات، فرد مسموم نباید در حالت تشنج، بیهوشی یا خواب آلودگی باشد.

• اگر قرار باشد کودک شما برای درمانی از شربت استفاده کند، مصرف آن باید حتماً تحت نظر پزشک صورت بگیرد و دارو به مقدار مشخص و سر ساعت خورده شود.

• به تاریخ مصرف داروها توجه کنید. اگر داروها را بعد از گذشت تاریخ مصرف استفاده کنید، آسیب جدی ای به بدن وارد می کنید. یادتان باشد که به هیچ عنوان نمی توانید شربتی که تاریخ آن گذشته است را در یخچال نگهداری کنید چون ممکن است باعث بروز مسمومیت در یکی از افراد خانواده شود.

• بعضی از داروها در دوزهای تجمعی موجب بروز مسمومیت می شوند. مثلاً قرص استامینوفن که بسیاری از افراد بدون توجه از آن استفاده می کنند، وقتی هر روز یک یا دو عدد قرص استامینوفن را می خورید، به مرور زمان در بدن شما جمع و وقتی میزان آن در بدن افزایش پیدا کرد، منجر به مسمومیت دارویی می شود.

• گروه دیگری از داروها به محض مصرف و ورود به بدن، موجب بروز مسمومیت می شوند و اگر راه تزریق دارو بر اساس استاندارد گفته شده نباشد، مثلاً اگر دارویی باید به صورت عضلانی تزریق شود ولی داخل رگ تزریق گردد، ممکن است بسیار خطرناک باشد و آسیب های جدی به بدن وارد کند و حتی منجر به مرگ شود.

مسمومیت دارویی چیست؟

مسمومیت دارویی می تواند بخاطر مصرف بیش از حد داروهای تجویز شده یا در اثر سوء استفاده از داروها و یا تداخل بین داروها ایجاد شود.

در مسمومیت دارویی تشخیص نوع داروی مصرفی و اینکه چطور آن دارو از بدن دفع می شود (از طریق دستگاه گوارش یا کلیه) بسیار مهم است. برای مثال فردی که کلیه اش دچار مشکل است، نمی تواند داروهایی که از طریق کلیه دفع می شوند را مصرف کند و اگر از چنین داروهایی حتی در مقادیر پایین استفاده کند، دچار مسمومیت می شود. گاهی حتی استفاده از داروهایی که به قصد درمان فرد تجویز شده اند، در همان مقدار مجاز مصرفی ممکن است به دلایلی مانند وجود مشکلات زمینه ای در فرد و یا تداخل دارویی با یک داروی مصرفی دیگر، منجر به مسمومیت دارویی شوند. یک دارو ممکن است عملکرد یک داروی دیگر را تغییر داده و حتی مانع جذب آن در بدن شود.

انواع مسمومیت دارویی:

۱. مسمومیت های دارویی در کودکان: داروها معمولاً اشتباهی مصرف می شوند. (بجای شکلات و آب نبات)
۲. مسمومیت دارویی در بزرگسالان: مصرف عمدی و بیش از حد دارو و معمولاً داروهایی که در منزل نگهداری می شوند. (مثل قرص های آرام بخش و اعصاب)

۳. مسمومیت ناآگاهانه: در برخی موارد بیمار باید قرص را در هفته دو یا سه بار مصرف کند، اما به طور اشتباهی روزی سه عدد می خورد.
عموماً بیشترین نوع مسمومیت دارویی در بزرگسالان به وسیله مصرف بیش از حد یا غیرمجاز قرص ها صورت می گیرد.

علائم مسمومیت دارویی:

علائم مسمومیت دارویی به عامل ایجاد کننده آن بستگی دارد. متأسفانه اکثر داروها علائم مشخص و اختصاصی برای تشخیص مسمومیت دارویی ندارند. اما مهمترین علائم شامل موارد زیر است: تنفس های تند یا قطع تنفس، حالت تهوع و استفراغ، درد شکم، سردرد و سرگیجه، کاهش هوشیاری، تغییر قطر مردمک چشم و ... می باشد.

مصرف چه داروهایی خطرات جدی برای انسان دارد؟

دسته ای از داروها هستند که مصرف کمی از آنها موجب آسیب های جدی و حتی مرگ می شود. مثلاً قرص برنج که مورد مصرفی آن برای انسان به کار نمی رود و مصرف حتی نصف قرص هم منجر به مرگ انسان می شود.

در مصرف داروهای سه حلقه ای ضد افسردگی مانند ایمی پرامین بسیار دقت کنید. دیده شده که بیمارانی با مصرف پنج عدد از این قرص دچار مسمومیت شده اند و عوارض خطرناکی را نیز در برداشته است و اما در بیمار دیگری ۲۰ عدد از این قرص ها را مصرف کرده؛ اما اتفاقی برایش نیفتاده است. بنابراین در مورد خیلی از داروها نمی توانیم به طور دقیق بگوییم که مصرف چه میزان از آنها علائم مسمومیت را به همراه خواهد داشت. بنابراین عکس العمل بدن افراد به میزان مصرف داروها بسیار متفاوت است. معمولاً داروهایی که مصرف بیش از حد آنها خطرناک است، تنها در نسخه پزشک تجویز می شوند و حتماً توصیه می شود که در جایی مناسب و دور از دسترس اطفال نگهداری شوند.

چه نکاتی را باید در مصرف داروها رعایت کرد؟

- شربت ها به دلیل مایع بودن، با سرعت بیشتری در معده جذب می شود. در بعضی از خانواده ها افراد از نوع شربت خاصی استفاده می کنند (بعنوان مثال شربت متادون) که باید بسیار مراقب باشند و در شیشه های غیر دارویی مانند بطری نوشابه و ... و شیشه های بدون برچسب حاوی نام دارو نگهداری نشود و همچنین از دسترس کودکان دور نگه داشته شود، چرا این داروها برای آنها بسیار خطرناک است.